

Ercan Ayboga: De syriska kurdernas geopolitik och det militära samarbetet med USA

[Ur [Links International Journal of Socialist Renewal](#), 4 december 2017. Ursprungligen publicerad under rubriken "Hur kom USA att stöda kurderna i Rojava?", på [ANF English](#), 3 december 2017 (ANF = Ajansa Nûçeyan a Firatê, är en kurdisk nyhetsbyrå som den turkiska regimen blockerar tillgången till, med motiveringen att den ska ha förbindelser till PKK). Översättning från engelska, Göran Källqvist. (Den ursprungliga texten var delvis på dålig engelska och har fått redigeras en del – Red.)]

YPG-trupper i Rojava

Innehållsförteckning

Före det stora kriget om Kobanê.....	2
Hur det militära samarbetet startade.....	4
USA:s och de syriska kurdernas motiv för att samarbeta militärt.....	6
Relationer till Ryssland och att förstå geopolitiken.....	11
Rysslands samarbete med SDF.....	11
Hur det militära samarbetet har utvecklats.....	12
Samarbetet är militärt och inte politiskt.....	14
Åsikter inom befolkningen i norra Syrien.....	16
Hur befolkningen i Rojava/norra Syrien ser på samarbetet med USA.....	16
Sammanfattning och diskussion.....	19

I oktober 2014 började de syriska kurderna och deras icke-kurdiska allierade diskutera ett militärt samarbete med den USA-ledda internationella koalitionen mot "Islamiska staten" (IS). I slutet av 2014 försvarade de i huvudsak kurdiska Folkets/Kvinnornas försvarsenheter (YPG/YPJ) Kobanê, i

dag har de Syriska demokratiska styrkorna (SDF), som har tiotusentals icke-kurder i sina led, befriat Raqqa, IS faktiska huvudstad och de östra delarna av provinsen Deir Ez-Zor. På grund av de två sidornas historiskt motsatta ideologiska ståndpunkter, har många vänster- och progressiva organisationer och rörelser diskuterat och varit oeniga om detta militära samarbete. Å ena sidan finns det en del, inklusive somliga bland de kurdiska solidaritetsorganisationerna, som uttrycker oro över att revolutionen i Rojava skulle kunna förlora sitt värde som befriare och sin självständiga hållning. Å andra sidan tycker kritiker att SDF redan är ett verktyg åt USA och har förrått revolutionen.

Kritikerna glömmer ofta att Rojava (syriska Kurdistan) sedan befrielsen 2012 också har direkta relationer med Ryssland, den andra världsmakten i Syrien. Ända sedan det syriska inbördeskriget inleddes har kurderna i själva verket försökt balansera sina relationer till alla internationella och de flesta regionala krafterna för att få utrymme att utveckla sin politiska modell.

Före det stora kriget om Kobanê

Den revolutionära rörelsen i Rojava, i huvudsak representerad av Demokratiska unionspartiet (PYD), är i vidare mening en del av den ”Kurdiska frihetsrörelsen” (KFM). KFM omfattar flera politiska och sociala vänsterrörelser av kurdiskt ursprung, varav den mest kända, och tillika starkaste och mest centrala, är Kurdistans arbetarparti (PKK). När PKK inledde den väpnade kampen mot den turkiska statens ockupation i norra Kurdistan (Bakur) 1984, gav alla NATO-länder, speciellt Tyskland och USA, aktivt militärt, politiska och ekonomiskt stöd till den turkiska staten. På 90-talet, då PKK blev en massrörelse, tog Turkiet till omfattande statlig terror. Tiotusentals kurder mördades, hundratusentals torterades, och tre miljoner kurder tvångsflyttades när 4000 byar förstördes, och dessutom förbjöds de facto all laglig verksamhet för kurder. Fram tills dess hade världens länder inte räknat med några gemensamma rättigheter för kurder, vars land har delats upp i fyra stater som en internationell koloni.

Samtidigt började USA stöda de två viktigaste kurdiska grupperna i södra (irakiska) Kurdistan, som ideologiskt och politiskt var lättast att påverka och kontrollera: det konservativa Kurdistans demokratiska parti (PDK/KDP) under Massoud Barzani och Kurdistans patriotiska union (YNK/PUK) under Fuad Masum. Efter Gulfkriget 1991 skapades en flygförbudszon för att ge dem lite utrymme. I och med USA:s ockupation av Irak 2003 fick södra Kurdistan officiellt status som en självstyrande region. Medan PDK och PUK välkomnades har andra kurdiska organisationer oftast betraktats som oönskade eller till och med som terrorister. PKK var en av de mest framträdande bland de sistnämnda, och har till och med tagits med på listan av ”terroristiska organisationer” av Tyskland, USA och EU. Detta förbud har lett till att många kurder, speciellt i Tyskland, har kriminaliserats. 1999 var det CIA som samordnade en internationell komplott mot PKK:s ledare, Abdullah Öcalan, och överlämnade honom till Turkiet.

YPG/YPJ är försvarsstyrkor i Rojava, där Rörelsen för ett demokratiskt samhälle (TEV-DEM) 2011 inledde en revolutionär process. TEV-DEM grundades av PYD och består i huvudsak av strukturer med direkt demokrati och flera organisationer och partier. Långt från den internationella allmänhetens intresse, som främst väntade på Baathregimens fall, organiserade TEV-DEM på ett kraftfullt sätt det kurdiska samhället, och blev på kort tid den största politiska kraften i Rojava, och med

början i Kobanê den 19 juli 2012 befriade de tillsammans med YPG hela territoriet Rojava.

Idag kallas detta datum för ”Revolutionen i Rojava”, som inte deltog så kraftfullt med några väpnade styrkor förrän i slutet av 2012. Högerblocket ENKS (Kurdiska nationella rådet i Syrien) i Rojava, med nära band till Barzanis PDK, hade ingen del i denna befrielseprocess och förlorade alltmer stöd från den kurdiska befolkningen. Med kommuner, folkliga råd, akademier och kooperativ spred TEV-DEM ett revolutionärt tänkande och praktik i samhället, på grundval av begreppet ”Demokratisk konfederalism”. Detta hade utvecklats av den fängslade Öcalan som hade tillbringat 19 år i Syrien. Det grundar sig på principen om ett demokratiskt, gemensamt, ekologiskt och könsjämnt samhälle. Denna samhällsrevolution av Syriens fattigaste och mest diskriminerade folk leddes redan från ett tidigt stadium huvudsakligen av kvinnor.

På den tiden kom den mesta solidariteten från Bakur, där det gick att tränga igenom embargot som den turkiska staten hade infört efter befrielsen av Rojava. I Syrien och mer allmänt i Mellanöstern tog nästan ingen politisk kraft den unga revolutionen på allvar. Internationellt gav bara några få politiska organisationer stark solidaritet, och det var grupper som redan arbetade med Kurdistan. Det fanns nästan inga internationella soldater, bara några turkiska revolutionärer anslöt sig till YPG och YPJ innan sommaren 2014. Men med i huvudsak lokala araber och syrier fanns det redan mer än 1000 icke-kurdiska kämpar i YPG/YPJ.

Detta deltagande av icke-kurder belyser en annan central del av denna revolution, nämligen att betona systerskapet mellan alla kulturer och avvisande av nationalstaten. Det var en viktig aspekt när det Demokratiska självstyret (DSA) hade grundats i januari 2014, med en bredare inkludering av araber, syrier och fler kurdiska partier i Rojavas tre centrala regioner (kantoner). Ett av DSA:s främsta mål blev att utveckla en tredje och demokratisk väg för att lösa den blodiga konflikten i Syrien. Men på syrisk och internationell nivå har DSA inte fått något verkligt erkännande som oppositionskraft och inbjöds inte till fredssamtalen i Genève om Syrien. De regionala och internationella politiska krafterna var fortfarande inte intresserade av att ge detta nya politiska projekt något utrymme.

Kort efter att större delen av Rojava hade befriats, uppmanade den turkiska staten reaktionära chauvinistiska jihadistiska organisationer att angripa Rojava militärt. Angreppen inleddes i november 2012 i Serêkaniye och fortsatte på sommaren 2013 då IS (på den tiden med namnet ISIS/ISIL), al-Nusra och en del enheter från FSA [Fria syriska armén – en oppositionell armégrupp] inledde ett stort fälttåg mot Cizîre och Afrîn. Alla slogs tillbaka framgångsrikt. Inga regionala eller internationella regeringar kritiserade eller ingrep mot dessa angrepp. Rojava ingick inte som en del i deras framtida planer för Syrien.

Det bör betonas att revolutionen och alla dess framsteg i Rojava helt och hållet har förverkligats av regionens egna krafter, befolkning och politik och med stöd från kurderna i Bakur och ett mindre antal internationalister. Påståendet att den syriska regimen överlämnade Rojava till TEV-DEM och YGP/YPJ är inte sant. Befrielsen inleddes på sommaren 2012, vid en tidpunkt då den syriska regimen var allvarligt destabiliserad. TEV-DEM och YPG utnyttjade denna svaghet, och regimen hade inget annat val än att acceptera. TEV-DEM genomförde befrielsen steg för steg och fullbordade den på våren 2013.

En orsak till KFM:s framgångar under de senaste 40 åren är att den drar fördel av motsättningarna mellan stater och organisationer i Mellanöstern, utan att bli beroende av någon kraft eller stat eller att främst lita till egna krafter och sin egen befolkning. När PKK:s högkvarter 1980 flyttade till Syrien lät den syriska regeringen det öppna ett militärläger i Libanon och ha ett politiskt läger nära Damaskus, men det fanns aldrig något ekonomiskt eller politiskt stöd. För PKK var det uppenbart varför Syrien, som hade allvarliga konflikter med NATO-landet Turkiet, var intresserat, men på samma gång var det medvetet om att det inte skulle vara för alltid. Genom att vara medvetet om detta blev PKK aldrig beroende av Syrien, och det säkerställde sina egna finanser med hjälp av regelbundna donationer från kurder i hela världen, och upprättade mycket tidigt militärläger i södra Kurdistan och organiserade i hemlighet många kurder från Rojava trots att det fanns ett hårt politiskt tryck från staten. Så när Öcalan och många PKK-medlemmar tvingades lämna Syrien 1998 ställdes organisationen inför stora utmaningar men kunde fungera utan några allvarliga avbrott.

På våren 2014 verkade det vara en viss balans i och kring Rojava, men allting förändrades när IS tog över Mosul på natten den 8 juni 2014 och blev en mycket stark militär och ideologisk makt. Sporrad av den turkiska regeringen inledde IS i mitten av september 2014 en enorm offensiv mot Kobanê.¹ Den 6 oktober trängde IS in i centrala Kobanê, centrum i en enklav mellan Turkiet och IS-kontrollerade områden.

Hur det militära samarbetet startade

När Mosul och stora områden i Irak erövrades av IS chockades nästan alla, och internationellt betraktades IS nu som ett nytt stort hot. Aldrig tidigare i den moderna historien har hotet från en fascistiskt terroristisk icke statlig aktör ansetts vara så stort som fallet var med IS 2014. Det var fallet för majoriteten av befolkningarna i Mellanöstern, i synnerhet kurder, shiiter, alawiter kristna och andra icke-sunniter. IS hade i själva verket skapat en stor organisatorisk och militär makt som verkade mycket svår att besegra.

Det var faktiskt en annan utveckling före motståndet i Kobanê som väckte det internationella intresset för de ”fria kurdernas” motstånd: i början av augusti 2014 räddade både PKK och YPG/YPJ nästan 80.000 jezidier i regionen Shengal och tusentals kristna, yarsaner och andra i södra Kurdistan. Hela världen och de regionala länderna tittade bara på det som hände i Shengal. Om inte PKK hade agerat i rätt ögonblick skulle tiotusentals jezidier ha mördats i ett folk mord. Detta var det första framgångsrika motståndet mot det växande IS i en atmosfär där alla förväntade sig att IS skulle ta över hela Irak och Syrien. Även om det inte visades några bilder, som fallet var vid gränsen till Kobanê, så gav det folket hopp att göra motstånd mot IS. Detta motstånd förändrade på några dagar världsupinionen om PKK, efter att det under 2 eller 3 decennier hade betecknats som en ”terroristorganisation”.

Motståndet var en viktig faktor bakom bildandet av den USA-ledda internationella koalitionen mot IS.² Några få veckor senare, i augusti, började koalitionen bomba IS i Irak. Dussintals stater anslöt sig, men inte Turkiet, som betraktade IS som ”utestängda arga barn”, som den turkiske premiär-

1 Påtryckningarna från den turkiska regeringen var en viktig orsak. Det är fortfarande omöjligt att säkert säga om IS skulle ha inlett en så stor offensiv mot Kobanê utan uppmaning från Turkiet.

2 Se den officiella [hemsidan](#).

ministern sa i ett uttalande i början av augusti 2014.³ Men koalitionen koncentrerade sig bara på Irak och det fanns ingen diskussion om att utvidga den till Syrien.

YPG/YPJ:s motstånd i Shengal fick viktiga effekter genom att det förbättrade den internationella synen på kurderna i Rojava. De hade sedan 2013 gjort ett hårt och modigt motstånd mot IS och övergav inte fronten trots att de inte var lika väl utrustade som IS, speciellt efter att IS hade erövat stora mängder vapen från den irakiska armén.

Sedan den 14 september 2014 hade IS ryckt fram mot Kobanê centrum med en tekniskt överlägsen styrka, men inte så fort som de hade planerat och med en del svåra förluster. Den 6 oktober 2014 inleddes massprotester i alla städer i Bakur, i de större städerna i Turkiet och i hundratals städer i Europa och andra delar av världen i solidaritet med folket i Kobanê och mot IS' belägring och mot den turkiska regeringens stöd till IS. I Bakur angrep den turkiska polisen den protesterande befolkningen och dödade omkring 40 människor. Även i andra delar av Kurdistan ägde det rum massdemonstrationer. Aldrig tidigare i historien hade så många kurder i alla fyra delarna av Kurdistan och i varje region rest sig samtidigt! I Europa var nästan alla större städer fulla av dagliga protester. Världspressen hade redan bevakat kriget i Kobanê i två veckor, och hade skickat journalister till den turkiska sidan av gränsen mot Kobanê. I närheten protesterade tiotusentals människor hela tiden mot den turkiska regeringens blockad vid gränsen till Kobanê. Internationella media rapporterade dagligen från gränsen hur IS närmade sig Kobanê centrum, som på två veckor blev världsberömt. Världen kunde för första gången följa det alltmer omfattande kriget i Syrien "live" och dag för dag. Och i fallet Kobanê var det tydligt att det fanns en god och en dålig sida: IS och kurderna.

Denna situation ledde till starka krav från miljontals kurder, personer och organisationer i solidaritet med kurderna, och internationellt krävde många andra organisationer och personer som aldrig tidigare haft någon koppling till kurderna militärt stöd till kurderna som gjorde motstånd i Kobanê. Den internationella pressen frågade också varför USA inte ingrep. Det internationella trycket blev högre för varje dag.

Det var i samband med att IS trängde in i Kobanê som USA beslutade att bomba IS från luften. Det är värt att komma ihåg att USA:s utrikesminister, John Kerry, bara en vecka tidigare hade förkunnat att de inte hade något hopp om att kunna försvara Kobanê. Men som vi har beskrivit ovan hade det hänt mycket på en vecka. Man kan säga, att om USA inte hade stött kurderna i Kobanê så skulle de ha fått en hård och långvarig kritik både i den internationella pressen och av världens allmänna opinion, inklusive kurderna och andra folk i Mellanöstern.

Trots det heroiska motståndet är det mycket svårt att hävda att YPG/YPJ kunde ha försvarat Kobanê mot IS utan USA. Området var huvudsakligen ett slättland och på grund av Turkiets embargo kunde inte YPG/YPJ:s kämpar och vapen från Cizîre och Afrîn komma fram till Kobanê. Försvaret av Kobanê skulle inte ha varit möjligt utan amerikanskt stöd. Utmaningen var att få fram tunga vapen och inte så mycket soldater, eftersom många hundra frivilliga från Bakur kunde korsa gränsen i massaktioner, men utan vapen.

Det militära samarbetet var inte resultatet av långvariga förhandlingar mellan kurderna i Rojava och

3 Se *ETHA*, 7 augusti 2014.

USA, som vanligtvis är fallet vid ett framtida militärt samarbete. Det inleddes snarare under påtryckningar och specifika politiska omständigheter och det var inte klart hur länge det skulle vara. Båda sidor hade kortsiktiga intressen, nämligen att försvara Kobanê och stoppa IS' tillväxt i Syrien och Irak. De två aktörerna har motsatta ideologiska intressen, och började arbeta ihop med ett gemensamt mål. Den ena sidan representerar den nyliberala kapitalismen och militära interventioner som ingen annan makt i världen har gjort under den senaste historien, och den andra sidan representerar ett av de mest förtryckta folken i världen och den mest framgångsrika revolutionära rörelsen i Mellanöstern, med en ny politisk idé som kallas Demokratisk konfederalism, som inte bara ger hopp till kurderna. Paradoxen är: USA har under flera decennier gjort allt för att bekämpa KFM:s "fria kurder". Under de första åren av kriget i Syrien hade USA till och med ett nära samarbete med Turkiet, Saudiarabien och andra för att störta Baathregimen utan att ge utrymme åt KFM. I själva verket var alla länder och krafter som var inblandade i kriget och kaoset i Syrien mot Rojava. I denna mening var USA mot alla försök att ta med kurderna i Rojava vid Genève-förhandlingarna 2013 och 2014.

USA:s och de syriska kurdernas motiv för att samarbeta militärt

Denna del kommer att diskutera de två sidornas motiv för att samarbeta militärt. Först de kortsiktiga eller uppenbara intressena, i ett andra steg de långsiktiga och aldrig eller sällan uttryckta intressena.

Kampen mot IS är ett viktigt (officiellt) intresse för USA:s internationella politik, speciellt sedan IS tog över Mosul i juni 2014. I och med KFM:s framgångsrika motstånd mot IS angrepp sammanföll under de speciella omständigheter som rådde på sommaren och hösten 2014 de kortsiktiga intressena. En kombination mellan YPG/YPJ och USA var vid den tidpunkten det enda realistiska alternativet för att på något verkligt sätt besegra IS i Syrien. Det räckte inte att bekämpa IS i Irak, de behövde besegras i båda länderna annars skulle de hela tiden återhämta sig. Alla andra motståndskrafter var antingen oförmögna eller ointresserade av att bekämpa IS. Det var inte politiskt möjligt att samarbeta med den syriska regeringen. Det militära samarbetet mellan SDF och USA kan jämföras med det militära samarbetet mellan USA och Sovjetunionen mellan 1941 och 1945 mot Hitler-fascismen – bara 2-3 år efter Nazitysklands nederlag blev motsättningarna mellan de två länderna åter dominerande. Med andra ord: båda sidor tvingades samarbeta för att besegra IS. Kurderna i Rojava frågade inte ensidigt USA om att "få stöd" eller sade sig vara redo att uppfylla några villkor från USA-regeringen. Det är alltså lämpligare att tala om ett samarbete mellan två jämbördiga och självsäkra aktörer.

Det var en anledning att arbeta militärt med YPG/YPJ. Kom ihåg vad som hände för några år sedan: när upproret startade i Syrien 2011 stödde USA, tillsammans med Turkiet, Gulfstaterna och andra allierade, aktivt den beväpnade oppositionen, till exempel FSA, för att störta Baathregimen. Men det tog längre tid än de trodde, så kriget fördjupades och miljontals människor tvingades bli flyktingar. Samtidigt började en del allierade som Turkiet, Saudiarabien och Qatar stöda mer reaktionärt fascistiska "islamistiska"⁴ organisationer, till en början organisationer som al-Nusra och Ahrar al-

4 Att vara islamist måste inte automatiskt innebära att man stöder eller ansluter sig till organisationer som IS, al Qaida eller talibanerna, som använder våld på ett mycket förtryckande, fascistiskt sätt. [En del] människor eller grupper som kallar sig "islamister", avvisar av princip våld och är inte alltid reaktionära.

Sham, men när dessa organisationer inte var tillräckligt framgångsrika så gav de mer stöd till IS. Det är inte överdrivet att säga att dessa tre länder (åtminstone) delvis byggde upp och samordnade dessa organisationer. Huruvida och hur mycket USA, Israel och andra stora NATO-länder var inblandade i stödet och uppbygget går absolut inte att säga säkert. Men det är helt säkert att USA/NATO i princip var medvetna om uppbygget. Indirekt bidrog de till denna utveckling under det fördjupade kriget i Syrien, genom att aktivt stöda reaktionära krafter som beskrevs som ”moderata oppositionsgrupper”, vilket al-Nusra drog nytta av direkt. Även om det var för andra intressen, så försökte den syriska regimen fram till sommaren 2014 undvika ett intensivt krig med IS. Vi kan förmoda, att USA antingen inte ville göra det med flit eftersom fascistiska organisationer som IS kan uppstå och ge möjlighet till nya interventioner, eller så hade de inte räknat med den nya starka dynamik som IS har skapat. Kanske var det en blandning av båda. Men övertagandet av Mosul i juni 2014 var en vändpunkt för de stora NATO-länderna. [De tänkte] inte längre [bara] titta på när IS’ snabba tillväxt utmanade hela det politiska systemet i Mellanöstern och andra delar av världen.

På andra sidan befann sig styrkorna i Rojava, främst PYD respektive YPG/YPJ, i en svår situation eftersom IS växte kraftigt efter övertagandet av Mosul. Med ett fientligt inställt Turkiet i ryggen, som 2014 ännu inte angrep direkt med sina väpnade styrkor, hade Rojava några små allierade i Syrien, men fick kämpa mot flera reaktionära styrkor som inte drabbades av ett embargo eller var avskilda från sina territorier (de viktigaste kurdiska mänskliga och militära krafterna befann sig i östra delen av kantonen Cizîre). Revolutionen i Rojava genomfördes under ytterst svåra förhållanden. Tack vare egna krafter och ett mycket starkt deltagande från befolkningen kunde den stå emot militära angrepp och bygga upp en del viktiga politiska strukturer, men utmaningen var att utvecklas och breddas för att bryta det ekonomiska och politiska embargot. I början stod motståndet mot en del grupper i FSA, sedan al Qaida och slutligen IS (sedan hösten 2013) i vägen för detta mål, men det utmanade också revolutionärerna att tänka och handla på ett bredare sätt. Ett resultat av det blev upprättandet av den Demokratiska självorganiseringen och utropandet av Demokratiskt självstyre i januari 2014. Det innebar att den svåra situationen kunde brytas och medförde en viss positiv utveckling och stabilisering, innan IS tog över Mosul.

Det militära samarbetet för att besegra IS i Kobanê utgjordes till en början i huvudsak av flygbombningar mot IS, som samordnades med YPG/YPJ. Det var inte klart om de skulle fortsätta på medellång sikt. Anteckningarna från samtalen den 14 mars 2015 mellan flera av HDP:s (Folkets demokratiska part) parlamentariker och den fängslade PKK-ledaren Abdullah Öcalan hävdar att USA pressade YPG/YPJ att gå med på att vara en del av PDK-Peshmergas befälsstruktur och att Öcalan var mot det.⁵ Utifrån det kan vi anta att det USA pressade Rojavas revolutionära styrkor att få södra Kurdistans PDK att lyda under Barzani, som sedan ett decennium är USA:s allierade, och som hotade Rojava med ett embargo. Troligen var det USA:s andra medellånga motiv för att stöda YPG/YPJ med luftangrepp under belägringen av Kobanê. KFM, som har en lång historia av motstånd, accepterade inte dessa påtryckningar. Vi bör notera att det militära samarbetet inte var så intensivt under våren och sommaren 2015. Exempelvis fick striderna vid floden Khabur på våren 2015 knappast något stöd med flygangrepp av USA. Men sedan hösten 2015 har samarbetet intensifierats igen.

5 Se tidningen *Özgürlükçü Demokrasi*, 26 oktober 2017.

Det finns utan tvivel andra och mer långsiktiga motiv för USA att inleda det militära samarbetet med YPG/YPJ/SDF mot IS. Ett är att återkomma till Mellanösterns politiska scen som en makt med en i huvudsak positiv bild efter ockupationen av Irak 2003. Kom ihåg att USA:s ockupation av Irak 2003 har fått kritik internationellt från många människor, organisationer och politiska makter. Under de följande åren blev kritiken bland befolkningarna i Mellanöstern så hård att USA blev en oönskad makt i nästan alla länder med en i huvudsak muslimsk befolkning. Synen på USA har aldrig varit så negativ som under åren innan 2014. Så för USA var det en möjlighet att återvända till Mellanöstern med ett positivt uppdrag. I denna mening välkomnades bombningarna av IS i Irak och Syrien av en majoritet av befolkningen i Mellanöstern, och utöver Syrien (som officiellt intog en neutral ståndpunkt) välkomnades den också officiellt av alla regeringar i regionen. Bombningarna mötte ingen hård kritik från regeringar eller internationella organisationer.

Detta militära engagemang gjordes också för att begränsa Irans inflytande i Irak, som hade ökat speciellt under åren efter USA:s reträtt från Irak 2011. Den nya irakiske premiärministern Abadi som utsågs i juli 2014 står närmare USA än den tidigare presidenten Al-Malik. USA:s intresse av att begränsa Iran i både Irak och Syrien blev ännu större efter att Trump hade valts till president i USA. Iran har återigen blivit den viktigaste utrikespolitiska måltavla. Det ökar USA:s motivation att fortsätta det militära samarbetet med SDF även efter att IS har besegrats totalt i Syrien. Det sa USA:s regering redan efter befrielsen av Raqqa. Men det betyder inte att ett långvarigt stöd till SDF har blivit automatiskt, ty USA kan närsomhelst komma överens med Ryssland om olika teman i Syrien/Mellanöstern, som skulle kunna innehålla ett stopp för militär inblandning i Syrien.

Samtidigt som USA ville begränsa Irans roll i Irak, så ville de inte förlora inflytande i Syrien på lång sikt. Som vi sa ovan försökte USA under flera år få ett starkt inflytande i Syrien med hjälp av stöd till andra grupper. Utan det militära samarbetet med SDF skulle USA ha dragit sig tillbaka från Syrien fullständigt – USA ville inte lämna det som de lämnade Vietnam 1975. Det skulle i sin tur kunnat påverka andra större intressen i Mellanöstern. Huruvida USA kan få inflytande i Syrien är en annan fråga, eftersom SDF/DFNS inte är intresserade av att ge USA så stort utrymme i norra Syrien på lång sikt.

Ett annat skäl var att begränsa den turkiska statens nya politik, som har som mål att bli en regional stormakt med imperialistiska drag och färre band till NATO. Speciellt sedan 2011 följer Turkiet flera strategier och ett sätt var att försöka utnyttja upproren i Nordafrika och Mellanöstern och motsättningarna mellan de internationella stormakterna, i synnerhet USA och Ryssland. Turkiets plan var att öka sitt inflytande i Mellanöstern speciellt genom att störta Baathregimen i Syrien – inte allt i Syrien samordnades med USA/NATO. Tänk på att Mursi och det muslimska brödrskapet satt vid makten i Egypten 2012-2013 och hade mycket nära band till AKP:s regering. Stödet till al-Nusra och IS i Syrien och Irak var en del av denna strategi. På andra sidan förbigick Turkiet USA:s embargo mot Iran. NATO har under flera år varit misstänksamma mot denna politik hos en NATO-allierad. Så det militära stödet till de fria kurderna kan också ses som ett bra verktyg att begränsa Turkiets ”ottomanska” strävanden i Mellanöstern och genomdriva eftergifter, bland annat vad gäller de allt större ekonomiska, politiska och militära förbindelserna med Ryssland.

Det finns ännu ett motiv som har direkt samband med kurderna. Det har flera aspekter och har på

senare tid också diskuterats i KFM. USA:s stöd till PDK och PUK i södra Kurdistan skulle stärka dem som en kurdisk politisk kraft som skulle vara starkt beroende av USA, så att de kunde tjäna USA:s och NATO:s intressen i Irak och Kurdistans alla fyra delar. Även om det inte var tänkt att kurderna skulle få någon status på länge ännu, så gjorde det ökande motståndet i alla fyra delar i Kurdistan att det blev en allt större utmaning för de fyra kolonialistiska stater som är knutna till de imperialistiska stormakterna, att fortsätta förtrycket av kurderna. Med sin vanliga pragmatism inom den internationella politiken började USA förbereda de två största kurdiska partierna i söder för en framtida politik som innefattade interventioner eller politiska påtryckningar i de fyra koloniserade länderna. I detta system ville USA att PDK och PUK med tiden skulle bli dominerande i de tre andra delarna av Kurdistan och hindra KFM med Abdullah Öcalan som sitt ideologiska centrum. Fram till 2000-talet uppnåddes målsättningarna till största delen i södra Kurdistan, men de misslyckades i de andra tre delarna av Kurdistan. Trots den internationella komplotten mot Öcalan 1998/1999 lyckades det vänsterinriktade och autonoma KFM bli starkare igen i norra Kurdistan. Med början 2005 blev KFM ganska starkt i östra Kurdistan (Rojhilat) och utmanade de traditionella partierna PDK-Iran och Komala. Upproret som började i Syrien 2011 möjliggjorde revolutionen i Rojava och försvagade med åren ENKS. Efter att ha haft en politisk och ekonomisk höjdpunkt efter USA:s ockupation av Irak 2003 har de två partierna [PDK och PUK] med tiden blivit utmanade. På grund av en utbredd korrupktion drabbades PUK först av en kris som ledde till att det bildades ett nytt viktigt parti vid namn Goran, men Barzani kunde ändå behålla sin starka ställning i södra Kurdistan. PDK och PUK reagerade på kritiken med ett ökat förtryck mot all sorts opposition. Samtidigt försökte båda partierna ännu mer än tidigare behålla greppet om befolkningen med hjälp av en utvidgad offentlig sektor. De förblev politiskt inskränkta, det vill säga drev en nationalistisk skyddslinje politik. Efter 2008 utvecklade PDK starka politiska och ekonomiska band till den turkiska AKP-regeringen samtidigt som relationerna till Bagdad försämrades. Efter 2011, då PDK var närmare knutet till Turkiet, exporterade södra Kurdistan olja via Turkiet och regeringen i Bagdad stoppade flödet av pengar från den irakiska oljeexporten. Redan under dessa år började Turkiet ha helt andra mål än USA/NATO och knöt PDK till sig, vilket USA inte alls tyckte om. När IS angrep södra Kurdistan i augusti 2014 var systemet så korrumperat, utan visioner och fjärrmat från befolkningen att de två partierna uppmanade PKK att stöda dem mot IS. PKK:s roll var förvisso viktig under försvaret mot IS. Efter 2014 blev också den ekonomiska krisen mycket kännbar i södra Kurdistan. Krisen nådde en höjdpunkt efter att parlamentet stängdes 2015 och Barzani blev kvar som president utan att ha någon laglig grund.

I motsats till det inspirerar Abdullah Öcalans vision till ett mycket nytt inkluderande och radikalt demokratiskt synsätt som lyckas hitta möjligheter att tillämpas. I norra och västra Kurdistan är miljontals människor organiserade i olika organisationer, framgångsrika koalitioner för demokrati bildas med turkar, araber och andra. Miljontals människor i östra Kurdistan sympatiserar med Öcalan men har inte utrymme att organiseras. Till och med i södra Kurdistan lockas fler och fler personer, i synnerhet jezidier och unga människor i regionen Silemani. En ny social dynamik växer fram, som går utöver tanken på en nationalstat och skulle kunna utveckla ett demokratiskt perspektiv i alla de fyra länder som innehåller Kurdistan. Denna nya ”moderna, demokratiska, inspirerande och lockande” modell har en stark dynamik och särdrag som ännu inte har upptäckts ordentligt av andra.

Det är mycket sannolikt att USA också har som mål att förstå och påverka KFM:s nya revolutionära dynamik. Demokratisk konfederalism är det enda politiska förslag som finns för att lösa den flerdimensionella krisen i länderna i Mellanöstern. Varken länderna i väst eller det rysk-kinesiska blocket kan föreslå något som kan inspirera människor så starkt – de har slut på idéer. Diskussionen handlar nästan bara om att ”besegra terrorister, stabilitet och bygga murar mot flyktingar”. Alla de regionala staterna vill ha en återuppbyggnad av den sort som Wienkongressen 1815 innebar för Europa. De politiska uppfattningar som använder islam som rättfärdigande, och som kommit till makten ”som ett alternativ” är antidemokratiska, konservativa och kvinnofientliga och leder på några år till ytterst förtryckande politiska system – se Iran, Egypten, Saudiarabien, Talibanerna och IS, liksom att Turkiet under AKP sedan länge har diskuterats som ”modell för de muslimska länderna”.

Om USA inom en nära (eller fjärran) framtid tror att de har förstått KFM på ett riktigt sätt och kan göra KFM beroende av dem, så kommer de att diskutera när och hur det kommer att bli möjligt att utnyttja KFM för sina egna intressen. Vad det skulle kunna vara är svårt att beskriva i detalj. Men det kan vara möjligt att USA antingen vill ”rätta in” hela KFM ”i ledet” eller avskilja Rojava från de andra delarna av KFM. Det sistnämnda skulle kunna vara att erbjuda mer militärt stöd och aktivt politiskt stöd internationellt med löfte om att få en stark politisk ställning i Syrien om DFNS inte längre skulle se Öcalan som ideologisk ledare, avvisa all stark solidaritet och relationer till KFM i Bakur (vilket också skulle innebära att ta avstånd från PKK) och också ge utrymme för Barzanis PDK och PUK i Rojava. [I detta stycke stod det ”KFB” = ”Kurdiska Frihetsbrigaden” i engelska originalet, men det verkar i sammanhanget ologiskt – öa.]

Men en sak är säker: internationella stormakter med imperialistisk karaktär som USA försöker vanligtvis införliva/suga upp alla lokala/regionala krafter som de samarbetar med, och ofta utnyttja en styrka mot en annan enligt principen: söndra och härska. Utifrån erfarenheterna av USA:s utrikespolitik kan man slå fast att USA:s intressen inte kommer att vara demokratiska och i kurdernas eller andra folks intresse i Mellanöstern. Men för att USA ska kunna dominera förhållandet så behöver den ett beroendeförhållande. Det har inte varit fallet efter att det militära samarbetet inleddes i oktober 2014, och balansen i detta icke ensidiga förhållande har inte förändrats på något betydande sätt.

Om USA omedelbart skulle upphöra med allt militärt samarbete så skulle det givetvis bli mycket besvärligare för det demokratiska projektet i Rojava/norra Syrien att överleva och att försvara det. Den Demokratiska federationen i norra Syrien (DFNS), som omfattar enorma arabiskdominerade områden, skulle bli mer öppen för angrepp från Turkiet och den syriska regimens trupper. IS utgör inte längre något existentiellt hot. Men vi måste påpeka att YPG/YPJ har försvarat sina områden innan samarbetet med USA inleddes. Nu har de mycket fler kämpar, teknisk förmåga och således högre försvarsförmåga liksom stöd inom befolkningen. De kommer utan tvivel återigen att kunna göra kraftigt motstånd. Varken Turkiet eller den syriska armén skulle få det lätt att ockupera befriat SDF/DNFS-område. Kanske de kan ockupera en del områden på kort tid, men det skulle leda till ett storkrig med oförutsägbara resultat. SDF och det fria norra Syrien är ingalunda så sårbara som en del antar. Försvarsförmågan ökar istället med hjälp av andra medel som de Sociala försvarsstyrkorna (HPC), som består av tusentals personer i kommunerna utöver SDF och Asayish

(säkerhets-) styrkorna. Medlemmarna är knutna till sina kommuner så de stannar i sina bostäder och kan försvara sina hem mot alla hot. Med andra ord kan stora delar av samhället försvara sig själva.

Trots det fortsätter SDF:s militära befrielsearbete mot IS, nästan hela det IS-kontrollerade territoriet har befriats av dem, i synnerhet Raqqa, eller har erövrats av den syriska armén 2017. I själva verket finns det en sorts konkurrens mellan SDF och den syriska armén, som har starkt stöd från det ryska flygvapnet och iranska trupper i östra Deir Ez-Zor-provinsen där de flesta syriska olje- och gasfälten finns och som samtidigt är gränsregion mot Irak. Då och då har det uppstått spänning mellan de två framträngande styrkorna, varje gång på grund av att den syriska armén har velat begränsa SDF:s framryckning. De kan hursomhelst hanteras med hjälp av en ansvarsfylld inställning från SDF:s sida och fortlöpande förhandlingar mellan USA och Ryssland. Men om IS skulle besegras fullständigt på syriskt territorium så kommer det inte att innebära att den syriska armén kommer att börja angripa SDF militärt. Ett skäl till det är förstås det pågående samarbetet mellan SDF och USA, ett annat är att SDF är ganska starkt och ett tredje är att fokus förväntas bli på de till al Qaida anslutna organisationerna i Idlib, Dara och andra regioner.

Relationer till Ryssland och att förstå geopolitiken

Rysslands samarbete med SDF

När Ryssland drog tillbaka sina militära observatörer från Afrînregionen i juli 2017 och Turkiet hotade att invadera Afrîn, deklarerade KFM klart att den skulle göra starkast möjliga motstånd mot all sorts invasion. Med denna åtgärd ville Ryssland, som har vissa förbindelser med SDF och det Demokratiska självstyret (DSA) i Afrîn och Aleppo, öka trycket på Afrîn att acceptera en sorts styre under eller tillsammans med Baathregimen i Afrîn. Efter flera veckor återvände observatörerna till Afrîn, som inte gav efter. Istället har ytterligare ett SDF-ryskt observationscentrum öppnats i Afrîn. Sedan dess har Turkiets dagliga angrepp blivit avsevärt färre, men de verbala hoten fortsätter.

Rysslands mål med relationerna till SDF/SDA i Afrîn och Aleppo och till hela DFNS har flera aspekter, som givetvis hänger samman. Rysslands främsta mål är att införliva de befriade områdena i norra Syrien med den återupprättade syriska nationalstaten med smärre förändringar i det politiska systemet. Det finns ingen vision om någon verkligt demokratisk lösning. För att uppnå detta mål är det viktigt för Ryssland att SDF i det nuvarande läget inte fördjupar sitt militära samarbete med USA och snabbt avslutar detta militära samarbete. Om Ryssland i detta läge i den väpnade konflikten i Syrien helt och hållet skulle förlora DFNS/SDF, så skulle relationerna mellan DFNS och USA kunna fördjupas och Ryssland förlora utrymme för politiska interventioner.

Ett annat mål för Ryssland är att utnyttja det begränsade samarbetet med SDF mot Turkiet, så som USA gör. Under den syriska konfliktens första år ville Turkiet störta Baathregimen, men sedan 2016 riktar det nästan helt in sig på det nya demokratiska projektets ökande makt i Rojava/norra Syrien. Den turkiska regeringens inställning ger Ryssland möjlighet att utnyttja Turkiets rädsla för en utveckling som gynnar DFNS. Ryssland har sedan flera år haft starka politiska ekonomiska och militära förbindelser med Turkiet, som är mycket viktiga för Turkiet, och lät därför den turkiska armén invadera triangeln mellan Jarablus, Al-Bab och Azaz i norra Syrien. Denna invasion gjorde

att de områden som SDF hade befriat i Kobanê och Afrîn inte kunde knytas samman. Och med den turkiska armén inne i Syrien kan Ryssland på samma gång sätta tryck mot SDF. Den taktik som Ryssland har utvecklat gjorde att Turkiet i slutet av oktober 2017 kunde gå in i de norra delarna av Idlib, vilket gör det möjligt att omringa Afrîn söderifrån.

Ryssland försöker hela tiden få DFNS' utvidgning och fördjupande att leda till en överenskommelse med Baathregimen. DFNS har flera gånger förklarat att de vill ha en strategisk överenskommelse med den syriska regimen, som skulle göra Syrien till en demokratisk federation. Det är allmänt känt att de två sidorna har träffats flera gånger, men ännu utan någon principiell överenskommelse. Under lång tid var den syriska regimen vid dessa möten bara beredda att acceptera kulturella rättigheter för kurderna och en förstärkning av kommunerna, medan DFNS vidhöll att de bara kunde gå med på en bred demokrati i norra Syrien och en grundläggande demokratisering av hela Syrien. Men lite överraskande så den syriske utrikesministern, Muallim Walid, i slutet av oktober 2017 att man skulle kunna diskutera förhandlingar om självstyre för huvudsakligen de kurdiska regionerna, vilket är ett steg framåt. Men det är ett farligt och oacceptabelt förslag eftersom det skulle splittra befriade i huvudsak kurdiska regioner från i huvudsak arabiska befriade områden. Men när man slutligen har gjort slut på IS i Syrien kommer det mycket troligt att inledas verkliga och hårda förhandlingar.

DFNS anser att relationerna till Ryssland är fördelaktiga i flera avseenden. Ett mål är att begränsa den turkiska statens angrepp på SDF:s befriade områden. 2017 har den turkiska statens aggression blivit ett större hot än IS. Ett annat mål är att utnyttja Rysslands inflytande för att pressa den syriska regimen att verkligen förhandla om en demokratisk lösning i Syrien och ta med DFNS i de internationella förhandlingarna för att få slut på den väpnade konflikten i Syrien. Det ser ut som om bland annat Ryssland inte har för avsikt att utvidga sin militära inblandning i Syrien (eftersom de har en begränsad och lägre kapacitet än USA), utan snarare så snabbt som möjligt minska den. Det tredje målet är att inte alltför mycket fördjupa relationerna till USA och dra fördel av motsättningarna mellan de två internationella stormakterna och de regionala makterna. Under de senaste åren har de varit ganska framgångsrika med att balansera mellan de två internationella makterna, men det är alltid mycket svårt. Ingen av de två anses vara positiv eftersom båda har sina egna strategiska intressen, har en strategisk karaktär och har strategiska allierade i Mellanöstern som förnekar kurdernas kollektiva rättigheter. Men det är i båda staternas internationella politiska intressen att hålla kontakt med och till och med fördjupa banden till kurderna, som nu också innefattar KFM – även om det kan vara taktiskt – och inte bara regeringen i södra Kurdistan.

Hur det militära samarbetet har utvecklats

I början var det militära samarbetet begränsat till kantonen Kobanê. USA och några få andra stater i den internationella koalitionen bombade IS utifrån de koordinater som YPG/YPJ givit. Som vi har beskrivit ovan var samarbetet på en låg nivå på våren och sommaren 2015. På hösten gjordes de första större planerna för att befria vissa områden, men Tal Abyad befriades i juni 2015 utan något större stöd från den internationella koalitionen mot IS. Det var också den period då flera beväpnade i huvudsak arabiska grupper började arbeta för ett samarbete med YPG/YPJ. Diskussionen ledde fram till grundandet av de Syriska demokratiska styrkorna (SDF) i oktober 2015. Bildandet av SDF

är inte, som många källor påstår, ett amerikanskt påhitt. YPG/YPJ har alltid varit intresserade av att bilda strategiska allianser med icke reaktionära krafter i Syrien. Så i september 2014, några dagar innan IS' omfattande angrepp på Kobanê hade Eufkratvulkanen bildats tillsammans med en del enheter ur FSA – politiskt en bred koalition mellan Syriens olika folk tillsammans med de tre demokratiska självadministrationer som skapades i januari 2014. Men en inblick i SDF:s strukturer och övergripande diskussioner visar att USA inte hade någon roll, även om amerikanska militära tjänstemän senare påstod det. USA välkomnade givetvis denna åtgärd, eftersom de därefter kunde säga att de arbetar med en kurdisk-arabisk allians och inte bara med kurderna. Det ger ett större rättfärdigande av deras inblandning, mot den utbredda kritiken från speciellt Turkiet.

De första gemensamma operationerna mellan SDF och USA organiserades öster och söder om staden Hêseke (Al Hasakah) och i Kobanê:s södra områden, inklusive Tishreendammen, i slutet av hösten 2015 och vintern 2016. På våren 2016 blev så diskussionen att befria Raqqa mer offentlig. SDF ville marschera mot Afrîn, medan USA var intresserat av att angripa IS' huvudstad Raqqa. En av SDF:s viktiga principer är att bara befria områden där en stor del av befolkningen kräver det och ansluter sig till befrielsen. Annars skulle SDF bara tas emot som en ockupationsmakt. Ett sådant stöd från lokalbefolkningen fanns i områdena väster om Kobanê men inte så mycket i Raqqa vid den tiden.

Icke desto mindre tillkännagav SDF den 24 maj 2016 en operation för att befria de norra delarna av Raqqa, med amerikanskt stöd från luften. Men en vecka senare bytte operationen mål till Minbiç (Manbij) utan samordning med USA, och angreppet på Raqqa stoppades. I intervjuer med författaren i början av 2017 berättade SDF:s befälhavare om bytet av måltavla: det skulle uttrycka en strävan att befria områdena mellan Kobanê och Afrîn. Under de följande dagarna befriade SDF snabbt områden i riktning mot Manbij city, utan stöd från USA. Först när man nådde Manbij:s förstäder började USA stöda operationen, vilket slutligen ledde till seger den 12 augusti 2016. Detta fall är ett exempel på hur samarbetet mellan SDF och USA fungerar, och det är inte ensidigt.

Nästan två veckor senare, i slutet av augusti 2016, inledde den turkiska armén sin ockupation av Jarablus och rörde sig mot Azaz och Al-Bab. Under flera dagar försökte SDF befria IS-området söder om Jarablus och slå tillbaka mot den turkiska armén. Den turkiska armén drabbades av förluster, men kunde ta över Jarablus eftersom IS inte stred mot dem och slog till reträtt efter en dag. Men efter några dagar slöts en faktisk vapenvila mellan SDF och den turkiska armén, efter amerikanska förhandlingar. Eftersom USA tillät den turkiska invasionen hamnade samordningen mellan SDF och USA i en flera veckor lång kris. Det som hände var alltså att USA först gick med på den turkiska invasionen, och sedan trädde fram som skapare av eld upphör mellan två styrkor som de samarbetar med. För första gången sedan det militära samarbetet inleddes satte USA ett hårt tryck på SDF.

Under de följande månaderna försökte SDF ändå gå mot staden Al-Bab, precis som den turkiska armén. De lyckades befria många byar från IS kring staden Arimah väster om Manbij, men följdes hela tiden av den turkiska armén och väpnade grupper som stöddes av Turkiet. SDF stred utan stöd från USA, som drog en linje 15-20 km väster om Manbij som de inte ville att SDF skulle korsa, och har alltså inte stött en framstöt mot Arimah. Tyvärr kunde inte SDF rycka fram till Al-Bab, som IS i

februari 2017 överlämnade till Turkiet efter två månaders misslyckade turkiska angrepp. Under samma period genomfördes ett liknande militärt fälttåg från Afrîn mot Al-Bab, där SDF befriade dussintals bosättningar runt staden Tel Rifat, men inte heller där lyckades man nå Al-Bab.

Ett annat exempel på hur SDF varit framgångsrika utan stöd från USA var i slutet av februari 2017, då turkiska trupper och turkiskstödda väpnade grupper gick till hårt angrepp mot SDF:s trupper runt staden Arimah. Efter två veckor hade de bara lyckats erövra en by, som i själva verket hade övergivits av militära skäl. Det bör påpekas att den turkiska armén angrep med många stridsvagnar och tunga vapen. Efter några veckor tog striderna slut eftersom SDF slöt en överenskommelse med Ryssland och Syrien som skickade observatörer till fronten runt Arimah. USA har skickat observatörer till frontlinjen i norra Manbij längs bäcken Savur. Efter det har inte turkiska trupper angripit Manbij igen.

I november 2016 började slutligen operationen för att befria Raqqa-regionen. Under de första månaderna befriades områdena i norr, nordväst och nordost och man närmade sig inte själva staden så mycket. Men den militära samordningen mellan SDF och USA har blivit bättre än tidigare, den omfattade också en del övningar. Det fanns åtminstone några hundra amerikanska soldater i norra Syrien för övning och samordning, men vanligtvis deltar de inte i striderna – bara i några få fall 2017 i staden Raqqa.

Under tiden hade Donald Trump blivit president i USA och utöver ammunition skickade USA för första gången ett ordentligt antal medeltunga vapen, militär utrustning och fordon till SDF för operationen i Raqqa. Trump har i själva verket genomfört det som Obama-administrationen förberedde. I mars 2017 vidtog befrielseoperationen en överraskande åtgärd och befriade också en del områden väster om Tabqa-dammen (Assadsjön) och därifrån befriades en månad senare staden Tabqa. Den 6 juni 2017 inleddes till sist operationen mot staden Raqqa och SDF kunde snabbt gå in i staden. Inne i staden gick framryckningen sakta eftersom IS förvarade den med alla medel. I mitten av oktober, mycket tidigare än förväntat, var hela staden Raqqa befriad, med hjälp av intensiva angrepp från SDF och amerikanska flygangrepp. Några veckor tidigare, i september 2017, inledde SDF operation Cizîre Storm för att befria hela regionen öster om floden Eufrat i östra Syrien i provinsen Deir Ez-Zor. Operationen inleddes innan Raqqas befrielse var fullbordad, vilket var riskabelt, men den syriska armén ryckte snabbt fram mot staden Deir Ez-Zor. SDF har faktiskt lyckats befria regionen öster om Eufrat. Som ett resultat av det har IS makt i Syrien nästan krympt ihop helt och hållet.

Efter operationen i Raqqa verkar det militära samarbetet mellan USA och SDF fungera utan kriser. Men det är oklart vad som kommer att hända när IS har besejrats fullständig i Syrien.

Samarbetet är militärt och inte politiskt

Även om det militära samarbetet mellan SDF och den USA-ledda internationella koalitionen mot IS utvecklades speciellt med operationen i Raqqa, så går det inte att tala om ett politiskt samarbete. USA skiljer klart mellan den politiska och den militära aspekten. Det DFNS begär är inte något strategiskt samarbete eller ”lovord från USA”, utan att få vara med i de internationella förhandlingarna om en politisk lösning, i synnerhet Genève-samtalen. Sedan 2015 har amerikanska tjänste-

män upprepade gånger sagt att det vore bra, även Ryssland har sagt samma sak, men hittills har det inte skett några framsteg i denna fråga. Det faktum att de två största internationella makterna inte kan ta med en viktig aktör i den internationella förhandlingarna om en allvarlig väpnad konflikt visar antingen att de två staterna egentligen inte är intresserade av att ta med DFNS i förhandlingarna eller att relationerna till andra aktörer i denna konflikt fortfarande är alltför viktiga för dem, och att relationerna till DFNS inte är strategiska och att de bara tänker sig att DFNS har en roll som underordnad aktör i hela processen. Så länge DFNS inte sitter med vid förhandlingsbordet som en jämbördig aktör går det inte att uppnå någon övergripande lösning för Syrien.

Det finns flera skäl till varför USA agerar så här. Det mest uppenbara och tvingande är att NATO:s allierade Turkiet är fientligt inställd till DFNS. USA vill inte hamna i en öppen konflikt med Turkiet, åtminstone inte nu. Turkiet ställer NATO inför alternativet att de skulle kunna närma sig samarbetsorganisationen Shanghai Five som innefattar Ryssland, Kina och Iran. Den chauvinistiska nationalistiska syriska oppositionen, som i huvudsak representeras av Syriska Nationella Koalitionen, har fortfarande band till USA, om än inte lika starka som för några år sedan, och agerar också mot DFNS på internationell nivå. Inga andra stater i Mellanöstern och Europa är heller intresserade av att en ny och demokratisk kraft ska få en publik på internationell nivå. Så det politiska embargot mot DFNS och SDF fortsätter.

Trots att den amerikanska regeringen offentligt tillbakavisade den turkiska regeringens anklagelser att YPG är terrorister och att USA:s vapen till SDF skulle överlämnas till PKK, så har den aldrig öppet sagt något positivt om den politiska processen i Rojava/norra Syrien. Bara några höga militära tjänstemän har talat positivt om SDF. Hittills har USA aldrig låtit någon ledande person från DFNS eller SDF besöka USA. Dessutom är [inga] amerikanska företag inblandade i investeringar eller ekonomisk aktivitet i DNFS och det finns inga förberedelser för det. Istället har DFNS antagit lagar som förhindrar monopolisering och kontrollerar möjliga internationella investeringar som ännu inte existerar.

Även om de militära relationerna mellan Ryssland och SDF är mycket mindre utvecklade än mellan USA och SDF, så har Ryssland politiskt gjort mycket mer direkta och positiva uttalanden om de syriska kurderna och DFNS. I början av 2017 förberedde Ryssland till exempel ett utkast till en ny konstitution och sa oftare än USA att kurderna borde vara med i de internationella förhandlingarna. Nyligen tillkännagav Ryssland en ”folkkongress i Syrien till vilken PYD/kurderna skulle inbjudas”.

Det går att dra slutsatsen att utöver påtryckningarna från den turkiska eller andra regeringar i Mellanöstern, så verkar det som om USA inte har något strategiskt intresse av att göra positiva uttalanden om DFNS – åtminstone för tillfället. För att förstå USA:s förhållningssätt är det nödvändigt med en kort analys av kriget i Mellanöstern.

KFM säger att vi för närvarande upplever Tredje världskriget med fokus i Mellanöstern och Syrien i mitten. Det finns tre huvudlinjer. Den första är den internationella imperialismen, i huvudsak representerad av USA och Ryssland. Den andra linjen innefattar de regionala stater som är för status quo, där huvudaktörerna är Turkiet, Iran och Saudiarabien som också har imperialistiska kännetecken. Den tredje linjen är de revolutionära och demokratiska krafterna som leds av revolutionen i Rojava och PKK. Alla tre linjerna kämpar mot varandra, även styrkorna i första och andra linjen bekämpar

varandra. Resultatet är komplicerade och ständigt föränderliga koalitioner och väpnade konflikter. Alla krafter utvecklar relationer till varandra som verkar stå i motsättning till varandra, allt för att uppnå sina egna strategiska intressen.

Det hänger samman med den kapitalistiska modernitetens djupa och strukturella kris, som upplevs mest i Mellanöstern. Det räcker inte, som många vänster- och socialistiska organisationer gör, att närma sig detta på ett ideologiskt och politiskt sätt, istället är det avgörande med ett organisatoriskt och militärt förhållningssätt. Utan att vara dogmatisk måste man kämpa mot hoten, men också kunna omstrukturera sin organisation utifrån omständigheterna och förstå de andra aktörernas dynamik och motsättningar för att kunna utnyttja dem. Målet måste vara att försvara framstegen och varhelst det är möjligt bygga upp ett starkt självorganiserat samhälle och en bas för att stärka sin egen makt. Det går inte bara att skapa befriade områden med vänskapligt inställda styrkor. En dogmatisk inställning kommer att leda till nederlag, så varje steg måste förberedas ordentligt, speciellt för kurderna som har koloniserats av fyra nationalstater. KFM har uppnått sin nuvarande styrka genom att ända sedan sitt bildande ha agerat utifrån denna taktik. KFM bidrog i själva verket till det rådande kaos som ledde till att de imperialistiska ländernas roll bröts ner, trots att de verkade så starka. Krisen kan antingen leda till att den kapitalistiska moderniteten återupprättas i Mellanöstern och härskar i 100 år till, eller att luckor av frihet skapas för hela mänskligheten. Det är därför de internationella och regionala staterna ingriper så kraftigt. Det handlar inte bara om olja och gas.

Åsikter inom befolkningen i norra Syrien

Hur befolkningen i Rojava/norra Syrien ser på samarbetet med USA

Oavsett utvecklingen och alla diskussioner är det grundläggande att se hur det militära samarbetet med USA, den största militärmakten i världen, påverkar det egna samhället, utifrån ett kurdiskt perspektiv. Inom dessa ramar finns två huvudfrågor. För det första hur politiska aktivister och befolkningen betraktar detta militära samarbete. För det andra om och hur de ekonomiska och politiska strukturerna har förändrats av detta samarbete.

I februari och mars 2017 gjorde författaren omkring 50 intervjuer med politiska aktivister och folk från olika administrativa organ om deras politiska arbete och den politiskt sociala situationen. Bara en enda person var orolig över det militära samarbetet. De som intervjuades sa oftast att samarbetet hade uppstått på grund av svåra förhållanden, speciellt i Kobanê, och många fiender, att det inte hade några politiska sidor, att USA genomför samarbetet på grund av egna intressen ("inte någon vän till kurderna eller demokrater i Rojava/Syrien") och att samarbetet högst troligt är taktiskt (kortsiktigt). Det fanns en klar medvetenhet om att revolutionen inte ska lita till detta militära samarbete som kan ta slut imorgon, faktiskt närsomhelst. Men revolutionen borde utnyttja det militära samarbetet, inklusive det med Ryssland. Det var viktiga svar som grundades på kritiska uppfattningar och framsynthet. Det gör att aktivisterna fortsätter att utveckla och fördjupa sitt politiska arbete och envist kräver ett starkt självorganiserat samhälle. Ett självorganiserat samhälle innehåller fler och starkare kommuner, folkråd och andra politiska strukturer, en kommunal ekonomi som så mycket som möjligt producerar till de egna behoven, ett oberoende utbildnings- och sjukvårdssystem och ett utbredd självförsvar i alla bostadsområden, kommuner och byar.

Författaren kunde med egna ögon se ett starkt sådant arbete. Dessutom noterade han att det militära samarbetet med USA mycket sällan var ämne under de allmänna politiska diskussionerna.

Liksom de andra politiska och samhällsstrukturerna har pressen i Rojava och även andra delar av norra Syrien inte det militära samarbetet i centrum för nyheterna. Man läser och hör faktiskt om det ganska sällan. Det som står i centrum är det politiska projektet med demokratisk federalism/autonomi, försvar, befrielse, att upprätta nya strukturer i samhället och offentliga manifestationer.

Inom befolkningen mötte författaren några få personer som hade stora förväntningar på USA, men de var en liten minoritet. Rojava kan absolut inte jämföras med södra Kurdistan där amerikanska soldater har funnits på gatorna i många år. I Rojava har en majoritet i samhället en kritisk hållning till de regionala och internationella makterna, trots (och på grund av) att kurderna har varit förtryckta ända sedan Första världskriget och ingen stat än idag öppet diskuterar kurdernas situation – att USA och NATO-länderna höll tyst när den irakiska staten angrep Kirkuk efter folkomröstningen i södra Kurdistan bekräftar denna uppfattning. Det beror på dussintals år av politisk självorganisering utan att bli beroende av några andra politiska krafter. Överallt och på alla samhällsområden har man envist krävt självorganisering och haft starka förpliktelser mot de politiska målen. En mycket fast grund har lagts men ännu inte lett till några resultat.

Ansträngningarna att bygga upp kommuner har inte upphört sedan det militära samarbetet med USA inleddes, istället fördubblades antalet kommuner. Även skapandet av kooperativ har fortsatt. På hösten 2014 var antalet kooperativ några dussin men idag finns åtminstone flera hundra. Den demokratiska kommunala ekonomin fortsätter att utvecklas, men utan att tvinga någon att följa den linjen – det grundar sig på övertygelse. Utifrån dessa fakta går det att slå fast att revolutionärerna inte har gjort några eftergifter mot revolutionens centrala innehåll. Det fanns en ännu hårdare kritik mot den kapitalistiska moderniteten och mentaliteten än i maj 2014, då författaren reste till Rojava för första gången. Kort sagt, även om revolutionen i Rojava å ena sidan inledde ett militärt samarbete med USA, den nyliberala kapitalismens högborg, så bytte å andra sidan aldrig den revolutionära processen riktning, och slog in på vägen mot ett hierarkiskt, liberalt, kapitalistiskt eller socialdemokratiskt samhälle.

Under diskussionerna med medlemmar i YPG och YPJ fanns det aldrig några överdrivna åsikter om hur värdefulla relationerna till USA var, om författaren inte frågade om det blev det i själva verket mycket sällan ämne för diskussion. Jag hörde flera gånger i norra Syrien: givetvis har samarbetet ett antal fördelar, som tillgång till mer och tung militär utrustning och vapen, men man betonade att människan alltid är det starkaste vapnet under ett krig. Vid en fråga om hur mycket de amerikanska soldaterna är inblandade i de militära operationerna mot IS, sa en YPG-befälhavare till författaren i mars 2017 att de amerikanska soldaterna inte strider vid fronten. Det är slående att YPG/YPJ betraktar den amerikanska armén som en teknisk armé. Senare läste vi nyheten att en del amerikanska soldater anslöt sig till befrielsen av Raqqa, men antalet var mycket litet och inte värt att nämna.

En medlem i YPG, som har direkta band till de högsta befälhavarna, informerade författaren att de amerikanska militärerna aldrig försökte påtvinga något direkt eller försökte ingripa i det politiskt samhällsekonomiska livet eller modellen. Och han tillade att SDF och DFNS i själva verket aldrig

skulle acceptera någon sorts inblandning i sin egen interna politik och att USA är mycket väl medvetet om det. YPG-medlemmen tillade att SDF:s medlemmar alltid var förberedda vid mötena med USA och gav förslag om den fortsatta strategin och befrielseoperationerna. Långt innan någon stad och dess omgivning befriades förberedde DFNS och deras politiska strukturer ett civilt råd bestående av folk från regionen. Enligt honom kunde inte USA:s delegation säga något där på grund av SDF:s goda förberedelser. Så USA accepterade vanligtvis det som föreslogs. Senare i slutet av 2016 ville USA:s militär träffa det civila rådets samordningskommitté i Manbij för att med egna ögon se hur den arbetade. Vi bör när vi nämner detta komma ihåg att i alla länder som USA ockuperade försökte de upprätta en sorts nationell regering med samhällets viktigaste delar. Nästan alla civila strukturer som USA inrättade, speciellt i Irak och Afghanistan, misslyckades.

I slutet av samtalet betonade YPG-medlemmen att de organiserar sig på ett sätt så att de är förberedda på att det militära samarbetet med den amerikanska armén kan upphöra närsomhelst. Enligt honom har samarbetet en del verkliga fördelar men också risker. I synnerhet måste man ständigt diskutera risken för att vänja sig vid USA:s stöd under lång tid, och YPG måste vidta åtgärder mot det. En annan utmaning är att USA:s närvaro inte får leda till att konflikterna med den syriska regimen övergår i ett stort krig, ty DFNS vill så fort som möjligt få till stånd en ömsesidig överenskommelse med Baathregimen – med tanke på att den demokratiska oppositionen utanför DFNS till största delen har eliminerats. Det kräver förstås också ett visst intresse från andra sidan. Svaret på om SDF:s ledning inte är rädda för att samarbetet kan förändra SDF-kämparnas intressen på medellång sikt och deras politiska visioner var mycket intressant: ”Vi menar att vi har ett starkt politiskt projekt med den demokratiska konfederalismen som är ett inspirerande verktyg för oss. Vad erbjuder USA eller andra stater oss för idéer? Vi har en starkare demokrati som är direkt och inkluderande och en könsbefrielse som utvecklas snabbt. Det viktigaste är att vi har en vision om folkets liv i hela regionen. Det de kapitalistiska länderna har är pengar, vapen och en demokrati som befinner sig i en strukturell kris, inget annat.”

En annan aspekt under hela diskussionen är att antalet personer från hela världen, det vill säga internationalister som ansluter sig till revolutionen i Rojava, inte har blivit mindre 2016 och 2017. Särskilt unga människor med en revolutionär anda som vill vara en del av uppbyggnadsfasen eller försvaret av norra Syrien och i grund och botten förstå. Författaren hade tillfälle att tala med dussintals personer, huvudsakligen från Europa eller Nordamerika, i Rojava. Alla hade en positiv inställning till utvecklingen i norra Syrien och ville stanna längre. Det fanns en del undantag: författaren träffade ett litet antal män i 45-55-årsåldern som lämnade Rojava eftersom de inte kunde strida. De sa att de bara kom för att strida mot IS och inget mer. Vi måste betrakta dem som icke vänsteranhängare/revolutionärer.

Internationalisterna i Rojava var intresserade av de basala sätt på vilka folk organiserar sig, hur de diskuterar och hur de delar det de har. De ville förstå vilka de centrala diskussionerna är i Rojava/norra Syrien och KFM:s kärnvärderingar. På detta sätt ha de som mål att förstå vad denna revolutionära rörelse har återupplivat eller utvecklat som andra revolutionära rörelser inte har gjort. Eller med andra ord: vad de kan lära från denna revolution! Folk som kämpar för ett fritt solidariskt samhälle och folk som analyserar det senaste seklets revolutioner och kamp i hela världen borde också analysera revolutionen i Rojava, en av 2000-talets mäktigaste och mest inspirerande

revolutioner.

Sammanfattning och diskussion

Det militära samarbetet mellan SDF, Demokratiska federationen i norra Syrien (DFNS) och den USA-ledda internationella koalitionen mot IS, den terroristiska ”Islamska staten”, inleddes 2014 därför att ingen av sidorna knappt hade några alternativ kvar. Det kommer sannolikt att upphöra så fort IS har besegrats i Syrien, vilket USA:s och SDF:s uttalanden också tyder på, men på grund av en rad faktorer är det svårt att förutse hur länge och på vilket sätt det kan fortsätta. Kriget i Syrien närmar sig sitt slut och det har inletts förhandlingar på olika nivåer, och det är därför sannolikt att det kommer att fortsätta under denna process, som kan ta årtal. DFNS/SDF är mycket intresserad av att uppnå en överenskommelse med Baathregimen om en bred demokratisering av Syrien och erkännande av DFNS, vilket skulle göra det militära samarbetet med USA helt onödigt.

Det militära samarbetet är inte politiskt och mycket bräckligt. Även om samarbetet har varit framgångsrikt mot IS, så har det funnits och finns det spänningar från båda håll. Det beror på det faktum att de två sidorna har ideologiskt motsatta uppfattningar och därmed olika perspektiv för Mellanöstern.

Det finns dock i grund och botten två faror med det pågående militära samarbetet med USA. Om USA avslutar det militära samarbetet utan att man kommit fram till någon politiskt demokratisk lösning för Syrien, så skulle det, för det första, lämna SDF-kontrollerat område mer öppet för stora militära angrepp från den turkiska armén och den syriska regimen. Det skulle innebära att hela den syriska konflikten på nytt skulle intensifieras med en mycket osäker utgång. Försämrade förhållanden i norra Syrien skulle, för det andra, kunna leda till att ett fortsatt samarbete med tiden skulle kunna utvecklas så att DFNS/SDF blir beroende av USA, även om DFNS är medveten om det och kämpar mot det. Resultatet skulle kunna bli att de accepterar USA:s politiska agenda. Men det finns hittills inga tecken på att USA har blivit dominerande i detta samarbete.

Utifrån speciellt erfarenheterna på marken i Rojava/norra Syrien måste det slås fast att revolutionärerna både på det civila och militära området är ytterst medvetna om riskerna med det militära samarbetet med USA och förmedlar detta på ett öppet sätt till sitt eget samhälle och allmänheten. Det är ovanligt när lokala/regionala krafter samarbetar i militära frågor med en så stark internationell makt, det är inte vanligt att tala om det eller så nämner man bara fördelarna med ett sådant samarbete. Denna inställning leder till att den breda allmänheten inser de positiva och negativa sidorna, kommer att lita till sina egna krafter, och på så sätt fortsätta det egna politiska arbetet på samma intensiva sätt, och inte lita till detta samarbete och bli ”besviken” när det upphör. Detta tillvägagångssätt är en av mekanismerna för att inte bli beroende av USA.

En annan metod är att utnyttja motsättningarna mellan alla de stater som är inblandade i kriget i Syrien. Därför är en inriktning att vidmakthålla förbindelserna med Ryssland och i denna mening ha ett visst samarbete i Afrinregionen och norra Aleppo. Ryssland vill ha förbindelser med kurderna i Syrien och Irak för att skapa utrymme för sina egna långsiktiga intressen. De är inte kurdofientliga som Syrien och Iran. Det finns också förbindelser till den syriska staten men de är inte stabila och hamnar då och då i kris. Redan från början hade Kurdiska frihetsrörelsen, KFM, som policy att

utnyttja motsättningarna mellan de regionala staterna och andra makter. Tack vare denna ”revolutionära diplomati”, som inte förändrar den egna revolutionära kärnan, gick det att överleva kriget i Syrien och steg för steg utveckla en ny politisk modell, först i Rojava och sedan i andra delar av norra Syrien, en modell som diskuteras bland progressiva människor i hela världen. Den revolutionära diplomatin omfattar också ständiga omvärderingar för att se kommande risker och även initiativ för att vara aktiv i dessa politiska och militära samarbeten.

Miljontals kurder från norra, östra och i allt större antal södra Kurdistan stöder aktivt revolutionen i Rojava – tusentals av dem har kommit till Rojava. Glöm inte att solidariteten mellan alla kurder var viktig för att försvara Kobanê.

Ett annat viktigt verktyg – givetvis också en princip – är att utveckla den internationella solidariteten med revolutionen i Rojava och överhuvudtaget med KFM, den starkaste demokratiskt revolutionära kraften i Mellanöstern. En del av detta är de många internationalisterna i Rojava som har den historiska rollen att ta med revolutionen till sina länder, en annan är ett ständigt politiskt arbete på internationell nivå. Motståndet i Kobanê har givit upphov till en omfattande solidaritet i hela världen, men den är inte stark nog att ge något stort utrymme på internationell nivå. Den internationella solidariteten ska inte underskattas när de antirevolutionära krafterna i alla länder och på alla nivåer utövar påtryckningar mot revolutionen. Bara en stark internationell solidaritet med revolutionen i Rojava kommer att göra revolutionärerna mindre beroende av ett militärt samarbete som det med USA. På ett paradoxalt sätt hjälper det militära samarbetet med USA till att utvidga ”de fria områdena”.

Varje dag ansluter sig allt fler människor i Syrien till DFNS och den politiska uppfattningen om Demokratisk konfederalism/nation. Ju längre revolutionen lever, så kommer desto fler syrier att bli en del av de revolutionära förändringarna och möjligheten att överleva helvetet i länderna och bland de fascistiska krafterna i Mellanöstern.

Om revolutionen i Rojava skulle misslyckas så skulle det troligen bli ett bakslag för de demokratiska och revolutionära krafterna i Syrien och Mellanöstern för tiotals år framåt, och på så sätt också påverka politiken negativt i hela världen. Om den revolutionära processen, det vill säga ett nytt demokratiskt perspektiv, överlever och utvecklas, så har den stora möjligheter att förändra dussintals miljoner människors tänkande i Mellanöstern.